

Poznaj Zieloną Górę

PRZEWODNIK TURYSTYCZNO-EDUKACYJNY

<https://graedu.pl/zg>

Opisy miejsc, pytania testowe i krzyżówka

WERSJA ROBOCZA

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
1. UWAGI WSTĘPNE.....	5
2. STRUKTURA PRZEWODNIKA.....	5
3. WERSJA DEMONSTRACYJNA.....	6
WYKAZ MIEJSC I SZLAKÓW.....	6
PUNKTY.....	6
4. AUTOMATYCZNE TŁUMACZENIE I ODCZYTYWANIE.....	7
5. WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA.....	7
WYKORZYSTYWANIE TURYSTYCZNE.....	7
WYKORZYSTYWANIE EDUKACYJNE.....	7
II. MIEJSCA	8
1. CENTRUM REKREACYJNO-SPORTOWE.....	8
OPIS.....	8
PYTANIA TESTOWE.....	10
2. GRÓB ANTONIEGO SKRENDO.....	11
OPIS.....	11
PYTANIA TESTOWE.....	14
3. GRÓB JANA KUDŁY.....	15
OPIS.....	15
PYTANIA TESTOWE.....	19
4. POMNIK ANDRZEJA HUSZCZY.....	20
OPIS.....	20
PYTANIA TESTOWE.....	22
5. KONKATEDRA PW. ŚW. JADWIGI ŚLĄSKIEJ.....	23
OPIS.....	23
PYTANIA TESTOWE.....	25
6. MUZEUM ZIEMI LUBUSKIEJ.....	26
OPIS.....	26
PYTANIA TESTOWE.....	28
7. GRÓB WIESŁAWA CIEŚLI.....	29
OPIS.....	29
PYTANIA TESTOWE.....	34
8. TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA DRUKARNIĘ WILHELMA I URLICHA LEVYSOHN-ÓW.....	36
OPIS.....	36
PYTANIA TESTOWE.....	39

9. MURAL URSZULI DUDZIAK	41
OPIS	41
PYTANIA TESTOWE	43
10. BACHUSIK INFORMATIKUS EKONOMIKUS	44
OPIS	44
PYTANIA TESTOWE	45
III. DODATKOWE SPRAWDZIANY	46
1. TEST O ZIELONEJ GÓRZE	46
2. KRZYŻÓWKA OSOBY ZWIĄZANE Z ZIELONĄ GÓRĄ	50
PLANSZA	50
OBJAŚNIENIA	51
IV. POCZĄTEK EKSPLOATACJI	52
ZWROTNE INFORMACJE	52
Potwierdzenie rejestracji	52
Informacja o rozwiązaniu krzyżówki	52
WYNIKI	52
Ranking indywidualny	52
Dyplom	53
V. WERSJA DOCELOWA	54
1. WYKAZ MIEJSC	54
2. PUNKTY	55

I. WPROWADZENIE

1. UWAGI WSTĘPNE

W związku z 800-leciem powstania Zielonej Góry i 700-leciem uzyskania praw miejskich Fundacja Polskiego Państwa Podziemnego planuje opracowanie i udostępnienie Przewodnika Turystyczno-Edukacyjnego "Poznaj Zieloną Górę".

W niniejszym opracowaniu zamieszczony jest opis wersji demonstracyjnej, zawierającej po jednym miejscu dla każdego z 10 szlaków, z opisem i 3 pytaniami testowymi. W Przewodniku jest także krzyżówka o 20 osobach związanych z Zieloną Górą i test dot. m.in. historii miasta z 30 pytaniami testowymi.

Na zakończenie opracowania podany jest unikalny wykaz 34 różnorodnych miejsc wytypowanych do ujęcia w Przewodniku, z podziałem na 10 szlaków, możliwa jest ich modyfikacja i zwiększenie.

Proponuje się umieszczenie w każdym miejscu tabliczki z PCV z kodem QR udostępniającej opis miejsca, przykładowo w postaci:

Tabliczki te nie są konieczne.

Przewodnik posiada szereg unikalnych cech, m.in.: wspomaganie dotarcia do miejsc, automatyczne potwierdzanie przybycia do miejsc, podpowiedzi w pytaniach testowych i krzyżówce, automatyczne tłumaczenie i automatyczne odczytywanie opisów i pytań testowych, klasyfikacja indywidualna i zespołowa.

Przewodnik może być wykorzystywany indywidualnie przez pojedyncze osoby oraz w ramach zorganizowanego konkursu z klasyfikacją szkół.

2. STRUKTURA PRZEWODNIKA

Po wywołaniu przewodnika wyświetlane są następujące elementy:

- **Górne menu**
  - Wstęp – wykorzystywanie turystyczne i edukacyjne przewodnika, automatyczne tłumaczenie i odczytywanie
  - Miejsca – tabela opisana poniżej
  - Rejestracja z otrzymaniem PIN-u do drukowania dyplomu
  - Profil – możliwość zresetowania PIN-u
  - Krzyżówki – z podpowiadaniem liter i przelosowywaniem liter tworzących hasło.
  - Testy – pytania jednokrotnego wyboru z 3 możliwymi odpowiedziami.
  - Komunikacja: księga gości, ankieta i powiadomienie znajomych
  - Rankingi: indywidualny (przyznane odznaki) i zespołowy
  - Zestawienia
- **Mapa z położeniem miejsc**
- **Wybieranie szlaków**
- **Tabela miejsc z kolumnami**
  - Nazwa
  - Szlak
  - Nawigacja – wyświetlanie trasy do wybranego miejsca
  - Test

3. WERSJA DEMONSTRACYJNA

WYKAZ MIEJSC I SZLAKÓW

Lp	Opis miejsca	Szlak
1.	Centrum Rekreacyjno-Sportowe	Atrakcje turystyczne
2.	Grób Antoniego Skrendo	Armia Krajowa
3.	Grób Jana Kudły	Żołnierze Wyklęci
4.	Pomnik Andrzeja Huszczy	Pomniki
5.	Konkatedra pw. św. Jadwigi Śląskiej	Kościoły
6.	Muzeum Ziemi Lubuskiej	Muzea
7.	Grób Wiesława Cieśli	Harcerze
8.	Tablica upamiętniająca drukarnię Levysohn-ów	Żydzi
9.	Mural Urszula Dudziak	Murale
10.	Informatikus ekonomikus	Bachusiki

PUNKTY

Dyscyplina	Liczba punktów
Dane biograficzne	4
Księga gości	5
Ankieta	5
Powiadom znajomego	$3 * 2 = 6$
Testy dot. miejsc	90 (10 miejsc)
Dodatkowe testy	90 (1 test)
Krzyżówki	40 (1 krzyżówka)
Suma	240

- Za podanie prawidłowej odpowiedzi w krzyżówce przyznawane są 2 punkty, z odejmowaniem od sumarycznego wyniku za każdą podpowieź litery 1 punkt.
- Za udzielenie prawidłowej odpowiedzi na pytanie testowe przyznawane są 3 punkty, z odejmowaniem za podpowieź 1 punktu, polegającą na skreśleniu nieprawidłowej odpowiedzi.

Medal	Procent	Liczba punktów
	75%	180
	50%	120
	25%	60

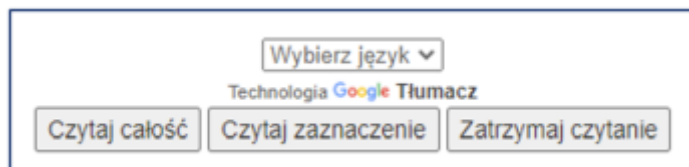
4. AUTOMATYCZNE TŁUMACZENIE I ODCZYTYWANIE

Automatyczne tłumaczenie i odczytywanie własnych stron internetowych

Automatyczne tłumaczenie i odczytywanie wykonywane jest z wykorzystaniem przeglądarki Chrome, możliwe jest na komputerze z systemem operacyjnym Windows i iOS oraz na smartfonie z systemem operacyjnym Android i iOS.

Dotyczy opisów miejsc i pytań testowych.

W każdym wyświetlanym pliku. widoczne są cztery przyciski: **Wybierz język** oraz **Czytaj całość**, **Czytaj zaznaczenie** i **Zatrzymaj czytanie**

Po wybraniu języka wyświetlany jest przetłumaczony tekst.

Powrót do języka polskiego zapewnia wyświetlany na górze ekranu przycisk **Pokaż oryginał**.

Kliknięcie w przycisk **Czytaj całość** uruchamia automatyczne odczytywanie całego tekstu, jego zaprzestanie umożliwia przycisk **Zatrzymaj czytanie**.

Po kliknięciu w przycisk **Czytaj zaznaczenie** należy zaznaczyć interesujący fragment tekstu, po czym automatycznie jest uruchomiane jego odczytywanie, zaprzestanie umożliwia przycisk **Zatrzymaj czytanie**

Automatyczne tłumaczenie podlinkowanych stron internetowych

Zawartość podlinkowanych stron internetowych, po ich otwarciu, można przetłumaczyć:

- na komputerze: kliknąć prawym klawiszem myszy i wybrać język
- na smartfonie: kliknąć w trzy kropki wyświetlane w prawym górnym rogu ekranu i wybrać język

Uwaga: Trzeba ustawić Chrome jako domyślną przeglądarkę, na smartfonie: Ustawienia -> Aplikacje -> Wybierz domyślne aplikacje -> Przeglądarka -> Chrome

5. WYKORZYSTYWANIE PRZEWODNIKA

WYKORZYSTYWANIE TURYSTYCZNE

Postępowanie przy pieszym zwiedzaniu

1. Wybrać miejsca z tabeli **Wykaz miejsc**.
2. Zapoznać się z opisami wybranych miejsc klikając nazwę w tabeli **Wykaz miejsc**.
3. Zezwolić na smartfonie lub tablecie na pomiar własnej lokalizacji.
4. Odwiedzić zaplanowane miejsca korzystając z wyświetlanych tras dojścia

Postępowanie przy wirtualnym zwiedzaniu

1. Wybrać miejsca z tabeli **Wykaz miejsc**.
2. Zapoznać się z opisami wybranych miejsc klikając nazwę w tabeli **Wykaz miejsc**.

WYKORZYSTYWANIE EDUKACYJNE

1. Zarejestrować udział w zwiedzaniu klikając pozycję **Rejestracja** w górnym menu.
2. Odpowiedzieć na pytania testowe dotyczące wybranych miejsc klikając ikonę w tabeli **Wykaz miejsc**.
3. Wpisać się do Księgi gości, wypełnić ankietę dotyczącą przewodnika i powiadomić znajomych klikając pozycję **Komunikacja** w górnym menu.
4. Odpowiedzieć na dodatkowe pytania testowe oraz rozwiązać krzyżówkę
5. Okresowo sprawdzać uzyskane punkty klikając pozycję **Ranking** w górnym menu.
6. Wydrukować dyplom wykorzystując PIN otrzymany podczas rejestracji, o ile przyznana została odznaka

II. MIEJSCA

1. CENTRUM REKREACYJNO-SPORTOWE

OPIS

Centrum zostało otwarte 26 czerwca 2010 roku.

W Centrum znajdują się:

- hala widowiskowo-sportowa z boiskiem do koszykówki, piłki ręcznej, futsalu (piłka nożna halowa pięcioosobowa) i siatkówki oraz z miejscami siedzącymi dla 5 tys. osób
- park wodny
- siłownia/fitness
- odnowa biologiczna ze strefą saun
- sala zabaw
- korty do gry w squasha
- restauracja
- sklep sportowy

Park wodny

W największej niecce basenu rekreacyjnego znajdują się takie atrakcje jak: zjeżdżalnia rurowa o długości 210 m, jedyny w Polsce balon wodny, piłka wywołująca fale, dzika rzeka, leżanki wodne, ścianka wspinaczkowa, mostek, różnego rodzaju masaże wodne, mały basen do nauki pływania, 8-torowy basen o długości 25 metrów.

Dodatkowo, na terenie basenu rekreacyjnego znajduje się najdłuższa w Polsce zjeżdżalnia rurowa o długości 210 m, 90-metrowa zjeżdżalnia rurowa, cztery wanny z hydromasażem (w tym dwie z solanką) oraz brodzik dla małych dzieci ze zjeżdżalnią - zwierzątkiem. W pobliżu brodzika usytuowano pomieszczenie dla matki z dzieckiem.

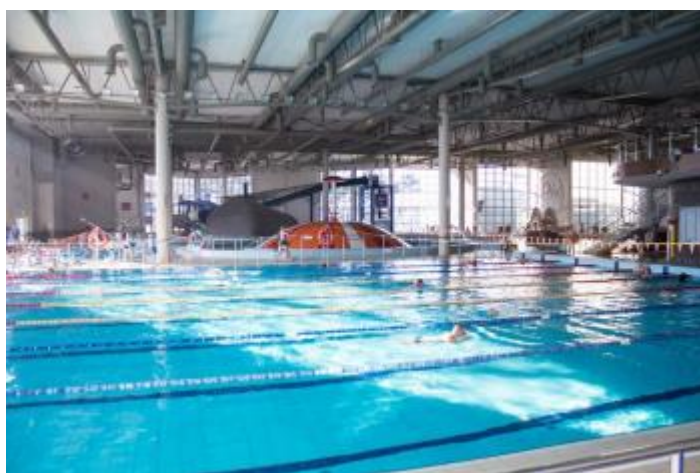
Do części basenowej przylega strefa spa.

Zdjęcia

Hala widowiskowo-sportowa

Basen

Zjeżdżalnia

Źródła

1. [https://www.zgranarodzina.pl/partnerzy/centrum_rekreacyjno_sportowe_w_zielonej_gorze,](https://www.zgranarodzina.pl/partnerzy/centrum_rekreacyjno_sportowe_w_zielonej_gorze)
34

PYTANIA TESTOWE

W hali widowiskowo-sportowej rozmieszczonych jest ... tys. miejsc siedzących:

- 5
- 7
- 9

25 metrowy basen ma ... torów:

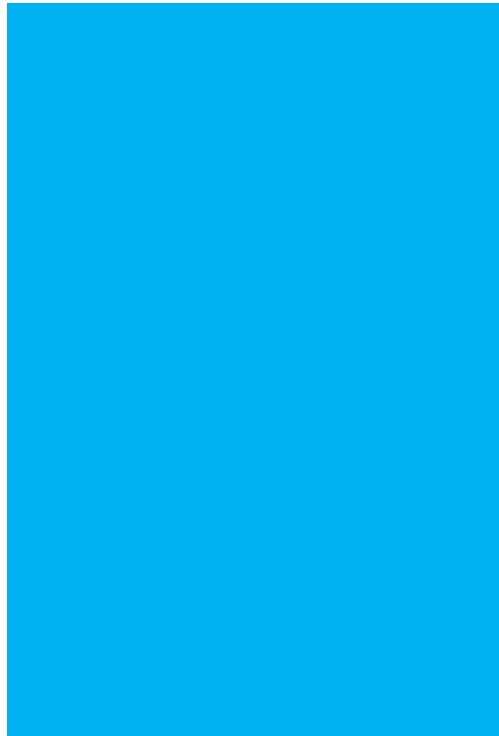
- 6
- 8
- 10

Na terenie basenu rekreacyjnego znajduje się najdłuższa w Polsce zjeżdżalnia rurowa o długości ... metrów:

- 170
- 190
- 210

2. GRÓB ANTONIEGO SKRENDO

OPIS

Położenie grobu: 12 – 2 - 8

Antoni Skrendo (ur. 23 marca 1926, zm. 13 września 2021).

Syn przedwojennego policjanta Stanisław Skrendo i jego żony Stefanii z domu Urbanowicz. Miał trzy siostry: Marię (rocznik 1924), Leokadię (1928) i Wandę (1932).

Po wybuchu II wojny światowej uniknął wywózki na Sybir dzięki ciągłemu ukrywaniu się. Jego mamę i dwie młodsze siostry NKWD aresztowało (najstarsza siostra Marysia w tym czasie przebywała w Wilnie. Miała tam pracę, a mieszkała u znajomych). Dali im 2 godziny na spakowanie podręcznego bagażu i wiejskimi wozami przewieźli do stacji kolejowej Niemen. Następnie bydłocymi wagonami NKWD wywiozło moją rodzinę wraz z innymi aresztowanymi w głąb Rosji na Sybir (Ałtajski Kraj).

W latach 1943-1944 był żołnierzem Okręgu Nowogródzkiego AK – 4 batalionu 77 Pułku Piechoty AK pod dowództwem ppor. Czesława Zajączkowskiego (ps. „Ragner”). Uczestniczył w szeregu akcji bojowych.

28 listopada 1944 r. w czasie obławy NKWD został aresztowanym w miejscowości Ruda. Po przeprowadzonym śledztwie w więzieniu w Nowogródku został skazany za zdradę ojczyzny sowieckiej na 10 lat łagrów i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Karę odbywał w latach 1945-1952 w łagrach na dalekiej Kołymie – w Nachodce, Magadanie i Indygirce.

Zwolniony z łagru do 1955 r. musiał przebywać na zesłaniu w Orotukan w obwodzie magadańskim. Do Polski powrócił 3 grudnia 1955 r. i zamieszkał w Zielonej Górze.

Był członkiem Stowarzyszenia Łagierników Żołnierzy AK, Światowego Związku Żołnierzy AK Oddział Zielona Góra oraz Związku Sybiraków Oddział Zielona Góra.

Niezmiernie aktywny dbał bardzo o pamięć o żołnierzach AK Łagiernikach i kresowych rodzinach, które doświadczyły brutalnych represji sowieckich.

Pochowany na cmentarzu Starym przy ul. Wrocławskiej w Zielonej Górze.

Jego siostra – Maria Piątek z domu Skrendo (1927-2017) również była żołnierzem oddziału „Ragnera” oraz więźniarką sowieckich łagrów w Tajszece, członkiem Stowarzyszenia Łagierników Żołnierzy AK.

Wspomnienia

- [Część 1](#)
- [Część 2](#)
- [Część 3](#)

Zdjęcia

Pierwsze dwa zdjęcia pochodzą z: <https://plus.gazetalubuska.pl/kochane-dzieci-kochana-zono-jamusze-uciekac/ar/11690362>

Nad Niemnem. W środku w górnym rzędzie Stanisław Skrendo. Z lewej siedzi jego żona Stefania, obok córka Maria, niżej syn Antoni i jeszcze dwie córki Leokadia i Wanda.

Rok 1937. Pierwsza Komunia Święta w Lubczy. Antoni Skrendo ma 11 lat, jego siostra Leokadia - 9

Pogrzeb Antoniego Skrendo

<https://plus.gazetalubuska.pl/kochane-dzieci-kochana-zono-ja-musze-uciekac/ar/11690362>

Źródła

1. <https://armiakrajowa-lagiernicy.pl/sp-kpt-antoni-skrendo-1926-2021/>
2. <https://polska360.org/pozegnania-kresowych-zolnierzy-niezlomnych-2020-2021/>
3. <https://www.gorzow.com/informacje2015/72109.html>
4. <https://baza.muzeum-ak.pl/zolnierz/42691/>

PYTANIA TESTOWE

Po wybuchu II wojny światowej Antoni Skrendo ...

- uniknął wywózki na Sybir
- był wywieziony z rodziną w głąb Rosji na Sybir (Ałtajski Kraj)
- był aresztowany przez NKWD

Antoni Skrendo pod koniec wojny był żołnierzem ...

- 77 Pułku Piechoty Armii Krajowej
- 78 Pułku Piechoty Armii Krajowej
- 23 Pułku Ułanów Armii Krajowej

Antoni Skrendo został aresztowany 28 listopada 1944 r. i skazany na ... lat łagrów i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich

- 5
- 10
- 15

3. GRÓB JANA KUDŁY

OPIS

Położenie grobu: 54 – 3 - 3

Jan Kudła ps. Ryś (ur. 10 czerwca 1926 w Polskiej Woli, zm. 19 lutego 2017) – uczestnik II wojny światowej oraz powojennego podziemia antykomunistycznego, pułkownik WP w stanie spoczynku.

Po wybuchu II wojny światowej znalazł się na terenach pod okupacją sowiecką i 10 lutego 1940 został wraz z rodziną deportowany za Ural w okolice Swierdłowska. Po podpisaniu w 1941 układu Sikorski-Majski opuścił rodzinę i jako ochotnik zgłosił się do formującego się Wojska Polskiego w Tockoje, gdzie został przyjęty do Szkoły Junaków przy 7. Dywizji Piechoty. Z tą jednostką w kwietniu 1942 opuścił ZSRR.

W Persji na własną prośbę został przeniesiony do jednostki Rozpoznawczej 8. Dywizji Piechoty, a następnie po pobycie w Iraku i Palestynie w lipcu 1942 r. trafił do jednostki eskortującej drogą morską jeńców wojennych z Afryki do Kanady.

Jesienią 1942 r. dotarł do Glasgow w Wielkiej Brytanii. Początkowo służył w 1. Polskiej Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej, a od października 1943 w 1. Dywizji Pancerniej. Po desancie aliantów w Normandii od końca sierpnia 1944 r. do końca wojny służył w 10. Brygadzie Kawalerii. Kudła uczestniczył w walkach we Francji, Belgii, Holandii i w Niemczech.

W lipcu 1945 r. nawiązał kontakt z oficerem służb specjalnych Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i podjął szkolenie przygotowujące do konspiracji w Polsce. W listopadzie 1946 r. został mianowany dowódcą organizacji "Wolność i Niezawisłość" w rejonie Wielkopolska, a w 1948 r. rozpoczął działalność w organizacji konspiracyjnej Polska Tajna Organizacja Wojskowa. W 1951 roku został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa i skazany na 15 lat więzienia. Wyrok odbywał między innymi w Rawiczu, Sztumie i Wronkach.

Na mocy amnestii został zwolniony w grudniu 1956. Od sierpnia 1980 r. na krótko był zaangażowany w działalność związkową w Solidarności.

Po 1989 r. płk Kudła działał w licznych organizacjach kombatanckich. Wielokrotnie był odznaczany. Pełnił funkcję prezesa Obszaru Zachodniego Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie WiN. Mieszkał w Zielonej Górze.

28 lutego 2014 został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, wręczenie tego orderu rozpoczęło uroczystość odsłonięcia pomnika "Żołnierzy Wyklętych" w Zielonej Górze. W czerwcu 2014 roku był w składzie delegacji, która pod przewodnictwem prezydenta Bronisława Komorowskiego uczestniczyła w uroczystościach z okazji 70 lecia walk w Normandii. W przeddzień głównych uroczystości został odznaczony Orderem Legii Honorowej.

31 stycznia 2017 roku kombatanta odwiedziła delegacja z wojewodą lubuskim Władysławem Dajczakiem na czele. W spotkaniu w domu płk. Kudły uczestniczyli również gen. Stanisław Czosnek, wówczas zastępca dowódcy Czarnej Dywizji z Żagania i dowódca skierowanej do Polski 3 Pancerniej Grupy Bojowej zwanej Żelazną brygadą, stacjonującej na co dzień w Forcie Carson w Kolorado, płk Christopher R. Norrie. Amerykanie wręczyli pułkownikowi medal w postaci gwiazdy, gdzie na każdym z siedmiu liści wytłoczony jest znak chorągwi batalionów wchodzących w skład 3. Brygady.

Pochowany na Starym Cmentarzu w Zielonej Górze.

Dochował się ósemki dzieci, ponad trzydziestki wnucząt i wielu prawnuków.

Na Zachodzie w wojsku u gen. Maczka oprócz Jana Kudły był brat ojca i dwóch wujków. Na wschodzie w I Armii WP służyli: ojciec Jana Kudły, jego kolejny brat i dwóch wujków.

Pozostałe części można zobaczyć w Lubuskim Muzeum Wojskowym w Zielonej Górze z siedzibą w Drzonowie na ekspozycji Żołnierz polski 1914-1945.

Zdjęcia

Kader Arif, francuski sekretarz stanu ds. kombatantów, dekoruje Legią Honorową płk. Jana Kudłę
Caen 5 czerwca 2014 r.

<https://www.kombatanci.gov.pl/images/DOC/Kombatant/2014/201406.pdf>

[Reportaż z wręczenia Panu Pułkownikowi Legii Honorowej](#)

Kolejne dwa zdjęcia dotyczą wizyty 31 stycznia 2017

Pogrzeb płk. Jana Kudły

Piśmiennictwo

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Kud%C5%82a
2. <https://dzieje.pl/aktualnosci/zmarl-plk-jan-kudla-zolnierz-armii-gen-andersa-i-gen-maczka>
3. <https://zielonagora.naszemiasto.pl/nie-zyje-jan-kudla-zolnierz-wyklety-z-zielonej-gory/ar/c1-4021792>
4. <https://gazetalubuska.pl/w-zielonej-gorze-pozegnano-plk-jana-kudle-zolnierza-wykletego/ar/11817248>

PYTANIA TESTOWE

Jan Kudła od końca sierpnia 1944 r. do końca wojny służył w ...

- Polskiej Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej
- Dywizji Pancерnej
- Brygadzie Kawalerii

Jan Kudła został aresztowany w 1951 roku przez Urząd Bezpieczeństwa i skazany na ... lat więzienia

- 5
- 10
- 15

Jan Kudła po 1989 roku pełnił funkcję prezesa ...

- Obszaru Zachodniego Stowarzyszenia Społeczno-Kombatanckiego Zrzeszenie WiN
- Światowego Związku Żołnierzy AK Oddział Zielona Góra
- Związku Sybiraków Oddział Zielona Góra

4. POMNIK ANDRZEJA HUSZCZY

OPIS

Andrzej Huszcza (ur. 10 marca 1957 w Krępie, obecnie część Zielonej Góry) – polski żużlowiec i trener żużlowy.

Pomnik jest autorstwa Artura Wochniaka, powstał z inicjatywy prezydenta miasta Janusza Kubickiego został odsłonięty w Zielonej Górze 9 października 2018 r.

Na pomniku widnie napis: ANDRZEJ HUSZCZA – LEGENDA ZIELONOGÓRSKIEGO SPEEDWAYA.

Andrzej Huszcza jest wychowankiem Falubazu Zielona Góra, w którego barwach uzyskał licencję w 1975. Ze swoją macierzystą drużyną związany był nieprzerwanie przez 31 lat startów – do 2005.

Jako junior, zdobył dwa medale młodzieżowych indywidualnych mistrzostw Polski – brązowy w 1977 oraz srebrny w kolejnym sezonie. Ma na swoim koncie także 6 medali MPPK, w tym 3 złote (1979, 1982, 1983).

Wielokrotnie reprezentował barwy Polski na arenie międzynarodowej, zdobywając m.in. dwa brązowe medale Drużynowych Mistrzostw Świata – w 1978 oraz 1980. Wraz z Grzegorzem Dzikowskim reprezentował Polskę w finale MŚP w 1985. Był także finalistą pierwszego finału mistrzostw świata juniorów w 1977 oraz finalistą mistrzostw Europy w latach 2003–2004. Z Falubazem zdobył cztery tytuły drużynowego Mistrza Polski w sezonach 1981, 1982, 1985 i 1991, jeden tytuł wicemistrzowski z sezonu 1989 i 2 brązowe medale DMP wywalczone w sezonach 1979 i 1984.

Zdobył 4 medale indywidualnych mistrzostw Polski (złoty w 1982, srebrny w 1980 oraz brązowe w latach 1983–1984). Wcześniej.

Sześciokrotnie stawał na podium Złotego Kasku (III miejsca w 1978, 1983, 1986 i 2000 oraz II miejsca w 1989 i 1991). W latach 1977–1978 wygrywał Srebrny Kask, w 1979 zajął w tym turnieju

III miejsce. Z kolei w Brązowym Kasku na podium stawał dwukrotnie – zajął II miejsce w 1976 i III w 1978.

Dwukrotnie triumfował także w Kryterium Asów (1983–1984).

W latach 1980–1981 występował w lidze angielskiej w klubach Leicester Lions, Hackney Hawks i Reading Racers. Dnia 20 grudnia 2007 postanowił zakończyć sportową karierę.

Od 2008 trener szkółki w Falubazie Zielona Góra.

Zdjęcia

Andrzej Huszcza z prawej w pojedynku z Leigh Adamsem w 1991 roku

Dwa następne dotyczą uroczystości odsłonięcia pomnika i pochodzą z:
<https://zielonagora.naszemiasto.pl/andrzej-huszcza-odslonil-swoj-pomnik-na-zielonogorskim/ga/c10-4833921/zd/36042617>

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Huszcza
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_Andrzeja_Huszczy_w_Zielonej_G%C3%B3rze

PYTANIA TESTOWE

Andrzej Huszcza przez ... lat startował w drużynie Falubaz Zielona Góra

- 21
- 26
- 31

Andrzej Huszcza z Falubazem Zielona Góra ... razy zdobył tytuł drużynowego Mistrza Polski

- 2
- 3
- 4

Andrzej Huszcza ... razy stawał na podium Złotego Kasku

- 4
- 6
- 8

5. KONKATEDRA PW. ŚW. JADWIGI ŚLĄSKIEJ

OPIS

Kościół został ufundowany w II poł. XIII w. przez księcia Konrada I głogowskiego poświęcony św. Jadwidze (babce fundatora), budowany od 1272, ukończony w 1294 przez Henryka Głogowczyka, syna Konrada; sam fundator został pochowany w obrębie świątyni.

Kościół jest najstarszym zachowanym zabytkiem Zielonej Góry.

Kościół palił się wielokrotnie, w latach: 1419, 1582, 1627 i 1651.

W kościele zachował się barokowy chór z malowanymi przedstawieniami świętych z XVII w. i renesansowa kuta krata przy wejściu do Kaplicy Oliwnej. Na zewnątrz i we wnętrzu zachowały się zabytkowe barokowe i renesansowe płyty nagrobne.

Głównym ołtarzem jest tryptyk przedstawiający tajemnice różańca, konsekrowany w 1978. Przy południowej stronie konkatedry stoi figura św. Jana Nepomucena będąca najstarszym pomnikiem w mieście.

W 1992 papież Jan Paweł II, w ramach reorganizacji administracji Kościoła w Polsce, powołał do istnienia diecezję zielonogórsko-gorzowską przenosząc jej stolicę z Gorzowa Wielkopolskiego do Zielonej Góry, a dotychczasowy kościół parafialny św. Jadwigi z dnia 7 czerwca 1992 podniósł do godności konkatedry diecezji zielonogórsko-gorzowskiej (drugi kościół archidiecezji lub diecezji, druga siedziba biskupa diecezjalnego).

Jadwiga, córka hrabiego de Andechs Bertolda IV, urodziła się około 1179 r. Gdy miała kilkanaście lat, poślubiła Henryka, syna księcia śląskiego Bolesława Wysokiego. W dużej mierze dzięki jej staraniom powstał w Trzebnicy klasztor pod wezwaniem św. Bartłomieja Apostoła, który w roku 1218 został włączony jako pierwszy żeński klasztor w skład kongregacji cysterskiej. Jadwiga wspierała także szpitale i przytułki oraz ufundowała liczne kościoły na Śląsku. Słynęła z wielkiej pobożności i ostatnie lata swego życia spędziła w klasztorze w Trzebnicy, gdzie zmarła w 1243 r. Po śmierci księżnej rozpoczęły się pielgrzymki do jej grobu. Pierwszy cud nastąpił w 1249 roku. Za pontyfikatu papieża Urbana IV rozpoczął się proces kanonizacyjny, w którego toku stwierdzono, że za wstawiennictwem Jadwigi dokonało się w latach 1249-1264 siedemdziesiąt

cudów. W 1267 roku Jadwiga została ogłoszona świętą przez papieża Klemensa IV. W 1680 r., z inicjatywy Jana III Sobieskiego, święto ku czci św. Jadwigi zostało rozciągnięte na cały Kościół. Obecnie obchodzi się je 16 października, a św. Jadwiga jest patronką Śląska oraz archidiecezji wrocławskiej.

Zdjęcia

Prezbiterium i ołtarz główny

Pomnik św. Jana Nepomucena

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Konkatedra_%C5%9Bw._Jadwigi_%C5%9A%C4%85skiej_w_Zielonej_G%C3%B3rze
2. <https://muzhp.pl/pl/e/158/kanonizacja-jadwigi-slaskiej-przez-klemensa-iv>

PYTANIA TESTOWE

Kościół został ukończony w ... roku przez Henryka Głogowczyka, syna Konrada I głogowskiego

- 1274
- 1284
- 1294

W aktach procesu kanonizacyjnego Jadwigi Śląskiej stwierdzono ... cudów, które miały miejsce w latach 1249-1264

- 50
- 60
- 70

7 czerwca ... r. kościół parafialny parafii p.w. św. Jadwigi został podniesiony do godności konkatedry

- 1982
- 1992
- 2002

6. MUZEUM ZIEMI LUBUSKIEJ

OPIS

al. Niepodległości 15

Muzeum gromadzi i chroni materialne i duchowe dziedzictwo kulturowe ziem nad środkową Odrą, którym po II wojnie światowej nadano nazwę „Ziemia Lubuska”. Ważnym zadaniem muzeum jest także upowszechnianie wiedzy o historii, kulturze, tradycjach i zabytkach regionu.

Początki zbiorów Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze sięgają roku 1908, w którym mieszkaniec miasta Albert Severin przekazał swoją kolekcję, na którą składały się głównie obiekty związane z rzemiosłem i tradycjami mieszczańskimi Zielonej Góry. Na jej podstawie zostało utworzone w 1922 roku muzeum regionalne - Heimatmuseum.

Po II wojnie światowej na bazie Heimatmuseum utworzone zostało Muzeum Miejskie w Zielonej Górze. W zbiorach Muzeum Ziemi Lubuskiej znajduje się obecnie ponad 17 tysięcy obiektów.

Muzeum podzielone jest na kilka działów:

- Działu Sztuki Współczesnej - ponad 6 tysięcy obiektów: prace z zakresu malarstwa, grafiki, rysunku, rzeźby, plakatu, tkaniny, ceramiki, fotografii.
- Dział Sztuki Dawnej - ponad 2200 muzealiów z zakresu rzeźby, malarstwa, grafiki oraz rzemiosła.
- Dział Historyczny - ponad 7 tysięcy obiektów: pocztówki, pieczęcie, afisze wyborcze, sztandary, mapy i plany. W ramach Działu Historycznego działła Gabinet Numizmatyczny. W swych zbiorach zgromadził ponad 4900 obiektów, na które składają się: monety, banknoty polskie i zagraniczne, medale, medaliony i plakiety.
- Dział Winiarski - ponad 1500 eksponatów: narzędzia i naczynia związane z produkcją wina, naczynia kamionkowe, naczynia cynowe, szkło artystyczne i użytkowe, ekslibrisy o tematyce winiarskiej oraz dzieła sztuki związane z produkcją i kulturą picia wina.

Od roku 2020 Muzeum udostępnia następujące ekspozycje stałe:

- Dziedzictwo i współczesność. Zielona Góra – region lubuski
- Galeria Złotego Grona. Kolekcja sztuki polskiej XX wieku
- Galeria Śląskiej Sztuki Sakralnej
- Galeria Mariana Kruczka
- Galeria piastowskich książąt Śląska Lubuskiego
- Galeria Tadeusza Kuntzega
- Galeria witraży Marii Powalisz-Bardońskiej
- Kajetan Sosnowski – Wieża asymetryczna
- Muzeum Dawnych Tortur
- Muzeum Wina
- Sala Zegarowa

Najcenniejsze eksponaty

Maria z Dzieciątkiem i Św. Barbara, pocz. XVI w.

Dokument cesarza Leopolda I dla cechu rzeźników Zielonej Góry, 1690 r.

Olga Boznańska, Dziewczynka ze słonecznikami, 1891

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Muzeum_Ziemi_Lubuskiej_w_Zielonej_G%C3%B3rze

PYTANIA TESTOWE

Początki zbiorów Muzeum sięgają roku ...

Odpowiedzi:

- 1903
- 1908
- 1913

W zbiorach Muzeum Ziemi Lubuskiej znajduje się obecnie ponad ... [tys.] obiektów

Odpowiedzi:

- 12
- 17
- 22

Liczba działów Muzeum ..., m. in. Sztuki Współczesnej i Winiarstwa

Odpowiedzi:

- 3
- 4
- 5

7. GRÓB WIESŁAWA CIEŚLI

OPIS

>

Położenie grobu: 1K – 1 – 16

Wiesław Cieśla ps. Wacek (ur. 15 maja 1928 w Złoczowie w woj. tarnopolskim, zm. 27 czerwca 2015 w Zielonej Górze) – od 1938 roku członek Związku Harcerstwa Polskiego, członek Szarych Szeregów, uczestnik Powstania Warszawskiego, harcmistrz.

Syn Leona, zawodowego wojskowego, legionisty i Eufemii z domu Kochmańskiej.

Od połowy 1942 r. członek Szarych Szeregów w hufcu Mokotów Górny Warszawskiej Chorągwi noszącej pseudonim „Wisła”. Na przełomie 1942/43 ukończył kurs podoficerski AK w stopniu kaprała. We wrześniu 1944 roku, z rąk Naczelnika Szarych Szeregów „Orszy” otrzymał stopień podharcmistrza. Brał udział w powstaniu warszawskim w stopniu starszego strzelca w kompanii „O-2” batalionu „Olza” pułku AK „Baszta”.

Brał udział w organizowaniu szpitala dla rannych w domu starców przy ul. Belwederskiej, szturmie na niemieckie bunkry przy ul. Dworkowej, wyprawie po broń, ratowaniu zbombardowanego kościoła św. Michała oraz w walkach na Reducie „Magnet”.

Od 8 września zaczął działać w Harcerskiej Poczcie Powstańczej na Mokotowie. Zorganizował 6-osobowy zastęp łączników bojowych, składających się ze starszych uzbrojonych chłopców pozostających przez 24 godziny do dyspozycji dowództwa.

Na Mokotowie walczył do 26 września 1944 roku, po czym przeprawił się kanałami do Śródmieścia.

Po upadku Powstania został wywieziony w głąb Niemiec do Frusack, gdzie pracował przy budowie fabryki aż do zakończenia wojny. 10 maja 1945 roku wrócił do Polski do Warszawy.

We wrześniu 1945 roku podjął naukę w Liceum im. Rejtana w Warszawie, którą ukończył na przyspieszonym kursie w 1947 roku. Reprezentował Warszawską Chorągiew na Zlocie 25-lecia Chorągwi Śląsko-Dąbrowskiej w Katowicach.

We wrześniu 1948 roku rozpoczął pracę w Liceum Ogólnokształcącym w Szprotawie, gdzie uczył wychowania fizycznego. W roku 1957 został przeniesiony do pracy w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Zielonej Górze, gdzie pełnił funkcję wizytatora zajęć wychowania fizycznego i sportu na Ziemi Lubuskiej.

Po reaktywowaniu harcerstwa, w styczniu 1957 roku wrócił do działalności harcerskiej w Komendzie Chorągwi ZHP w Zielonej Górze. W połowie grudnia 1959 roku powierzono Mu obowiązki komendanta hufca ZHP w Zielonej Górze. Otrzymał stopień harcmistrza. Funkcję komendanta pełnił przez sześć lat do lutego 1965 roku, później przeszedł do pracy harcerskiej w Komendzie Chorągwi ZHP. Przez wiele lat przewodniczył Chorągwianej Komisji Historycznej. Był członkiem założycielem Instruktorskiego Kręgu Harcmistrzowskiego „Czerwona Szpilka”.

Był organizatorem i prezesem Koła Terenowego Powstańców Warszawskich w Zielonej Górze.

Był autorem dwóch publikacji książkowych "Pierwsza Zawiszacka" oraz "Dziś, jutro, pojutrze" (Sand-Media Andrzej Sibilski, Krzysztof Wojciechowski, Zielona Góra 2014).

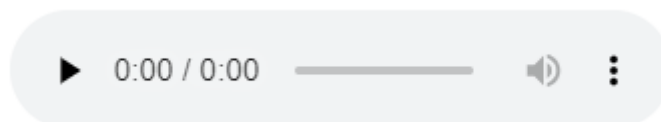
27 czerwca 2015 r. odszedł na Wieczną Wartę. Został pochowany na cmentarzu komunalnym w Zielonej Górze: kwatery nr 1K, rząd 1, grób 16.

Wybrane odznaczenia

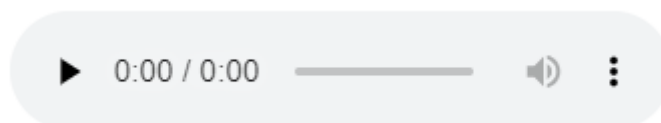
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski
- Odznaka Grunwaldzka 1410-1945
- Krzyż Partyzancki
- Warszawski Krzyż Powstańczy
- Medal za Warszawę 1939-1945
- Krzyż Armii Krajowej
- Medal Wolności i Zwycięstwa 1945
- Złoty Krzyż Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami
- Odznaka Syna Pułku

Nagrania

Nagrania dokonane przed wydaniem książki "Dziś, jutro, pojutrze" pochodzą z:
<https://archiwum.rzg.pl/radio-zielona-gora/wczoraj-dzis-jutro-wspomnienia-wacka/>

Władysław Ciesła

Helena Jakubowska, członkini Harcmistrzowskiego Kręgu Instruktorskiego „Czerwona Szpilka”.

Zdjęcia

Pierwsze zdjęcie pochodzi z: <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wieslaw-ciesla,99.html>

<https://archiwum.zachod.pl/radio-zielona-gora/wiadomosci/harcistrz-wieslaw-ciesla-odszedl-na-wieczna-warte/>

Kolejne zdjęcia pochodzą ze strony <http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/178.html>, zostały udostępnione przez Marka Musielaka

Przy reducie Magnet w Warszawie - 1 sierpnia 1994 (Wiesław Cieśla drugi z lewej)

Wiesław Cieśla w reprezentacji Harcmistrzowskiego Kręgu Instruktorskiego "Czerwonej Szpilki" Chorągwi Ziemi Lubuskiej ZHP na XIX Złaz Seniorów w Krakowie - 20 sierpnia 2010

Benefis Wiesława Cieśli w Dzień Myśli Braterskiej -22 luty 2011

Wieczór autorski Wiesława Cieśli - 26 września 2014 (trzeci z lewej)

70-rocznica-powstania-warszawskiego - 1 sierpnia 2014 (Wiesław Cieśla z lewej)

List gratulacyjny od Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych w 70-rocznicę Powstania Warszawskiego - 1 sierpnia 2014

Wiesław Cieśla na spotkaniu z młodzieżą 2014

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiesław_Cieśla
2. <http://armiakrajowa.org.pl/tabliczki/178.html>
3. <https://www.gosc.pl/doc/2101740.Dla-mnie-to-była-swiała-rzecz>
4. <https://archiwum.zachod.pl/radio-zielona-gora/wiadomosci/harcmistrz-wieslaw-ciesla-odszedl-na-wieczna-warte/>
5. <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wieslaw-ciesla,99.html>
6. <https://gazetalubuska.pl/cale-zycie-w-mundurze/ar/7750397>

PYTANIA TESTOWE

Wiesław Cieśla otrzymał stopień podharmistrza we wrześniu ... roku

- 1944
- 1946
- 1948

Wiesław Cieśla brał udział w Powstaniu Warszawskim w batalionie ... Armii Krajowej

- Olza
- Kiliński
- Łukasiński

Wiesław Cieśla był komendantem hufca ZHP w Zielonej Górze przez ... lat

- 5
- 6
- 7

8. TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA DRUKARNIĘ WILHELMA I URLICHA LEVYSOHN-ÓW

OPIS

Plac Pocztowy

Wilhelm Levysohn (ur. 25 maja 1815 w Głogowie, zm. 26 maja 1871 w Zielonej Górze, wówczas Grünberg) – doktor nauk prawnych, parlamentarzysta, przez 30 lat wydawca i redaktor naczelny (1841–1871) wpływowego zielonogórskiego tygodnika Grünberger Wochenblatt, tłumacz polskiej literatury; powszechnie określany jako polonofil. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych mieszkańców XIX wiecznego Grünbergu.

Wywodził się z bogatej rodziny żydowskich kupców głogowskich. Uczęszczał do głogowskiego gimnazjum, studiował prawo w Berlinie. W 1838 roku na Uniwersytecie w Jenie uzyskał tytuł doktora filozofii. Kariera prawnicza jednak była dla niego zamknięta ze względu na pochodzenie.

W roku 1837 roku przeniósł się do Zielonej Góry, przyuczał się do zawodu księgarza.

W 1838 r. Levysohn pojawił się w wydawnictwie tygodnika Grünberger Wochenblatt (pierwszy numer ukazał się 2 lipca 1825 r.), w 1840 r. został współdziałowcem, a później jedynym właścicielem drukarni i wydawnictwa. Tygodnik został określany jako gazetę liberalna i polonofilska. Levysohn wydawał także czasopismo „Der Hausfreund” oraz pisma polityczne swojego autorstwa pod pseud. Weleu.

Zaangażował się politycznie w wydarzenia Wiosny Ludów w 1848 roku. Został przewodniczącym Stowarzyszenia Oświeconych (Verein der Freisinnigen). Za rozpropagowanie pisma obrażającego Fryderyka Wilhelma IV został skazany na karę rocznego pobytu w więzieniu oraz grzywnę.

We wrześniu 1848 roku, został wybrany z ramienia okręgu Grünberg-Freistadt do Zgromadzenia Narodowego we Frankfurcie. Z powodu wyroku sądowego, uchylono mu immunitet. Uzyskał obniżenie kary więzienia do 9 miesięcy. Część kary spędził w Twierdzy Cosel.

Po wyjściu na wolność kontynuował działalność wydawniczą.

W 1856 r. przeniósł drukarnię i wydawnictwo do budynku przy Postplatz nr 12-15 (dzisiejszy Plac Pocztowy).

Po śmierci Wilhelma Levysohna firmą zarządzał jego syn Ulrich, który rozbudował i znacząco unowocześnił zakład. W 1900 roku nakład „Grünberger Wochenblatt” osiągnął 10 tys. egzemplarzy. Od 1920 roku tytuł wydawano w cyklu codziennym. Periodyk pozostał w rękach rodziny Levysohnów do połowy lat 30.

Kiedy Ulrich zapisał w testamencie znaczną sumę na rozwój Parku Piastowskiego, wdzięczni zielonogórzanie ustawili mu pamiątkowy obelisk przy ul. Kilińskiego.

Starszym synem Wilhelma był Arthur Levysohn (ur. 23 marca 1841 r. w Grünbergu, zm. 11 kwietnia 1908 r.) – najbardziej znany dziennikarz ówczesnej Europy, redaktor naczelny „Berliner Tageblatt” i „Deutsche Montagsblatt”.

Zdjęcia

Wilhelm Levysohn z żoną

Kolejne cztery zdjęcia przedstawiają drukarnię, pochodzą ze zbiorów Grzegorza Biszczanika.

Artur Levysohn – syn Wilhelma Levysohna

Pomnik upamiętniający Ulricha Levysohna, znajdował się przy obecnej ul. Kilińskiego w okolicach nr 5

https://polska-org.pl/7010535,Zielona_Gora,Pomnik_Ulricha_Levysohna_dawny.html

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_Levysohn
2. <https://sztetl.org.pl/pl/biogramy/4696-levysohn-wilhelm>
3. <https://www.wzielonej.pl/informacje/zielona-gora/arthur-levysohn-nieznana-zielona-gora-2/>
4. <https://9lib.org/article/problematyka-ksi%C4%85%C5%BCki-czytelnictwa-%C5%82amach-prasy-zielonog%C3%B3rskiej-okresie-pruskim.zgwd5152>
5. <https://gazetalubuska.pl/cale-zycie-w-mundurze/ar/7750397>
6. <https://gazetalubuska.pl/slady-zielonogorskich-zydow/ar/7721773>

PYTANIA TESTOWE

W 1840 roku Wilhelm Levysohn został współdziałowcem, a później jedynym właścicielem drukarni i wydawnictwa gazetowego znajdującego się w budynku przy Postplatz nr 12-15 (dzisiejszy Plac Pocztowy)

- 1820
- 1840
- 1860

Wilhelm Levysohn za rozpropagowanie pisma obrażającego Fryderyka Wilhelma IV został skazany na karę ... miesięcy więzienia oraz grzywnę

- 12
- 24
- 36

W 1900 roku nakład „Grünberger Wochenblatt” osiągnął ... tys. egzemplarzy

- 5
- 10
- 15

9. MURAL URSZULI DUDZIAK

OPIS

Wandy 40, od strony al. Wojska Polskiego

Mural został wykonany według projektu artysty malarza Jakuba Bitki, został odsłonięty w sobotę 10 września 2022 roku. Przedstawia trzy portrety znanej piosenkarki.

Urszula Bogumiła Dudziak (ur. 22 października 1943 w Straconce) – polska piosenkarka jazzowa, kompozytorka i autorka tekstów, pisarka, od 2017 również youtuberka. Honorowy Obywatel Zielonej Góry. Koncertowała niemalże we wszystkich krajach Europy, Azji i obu Ameryk, w tym w słynnej nowojorskiej Carnegie Hall oraz podczas Newport Jazz Festival.

W 1954 roku razem z rodziną przeniosła się do Zielonej Góry, maturę zdała w tutejszym I Liceum Ogólnokształcącym.

W Zielonej Górze jej talent odkrył Krzysztof Komeda.

Jeszcze przed maturą wyjechała na dwa miesiące do Warszawy, gdzie występowała w zespole Krzysztofa Komedy, który koncertował w klubie Pod Hybrydami.

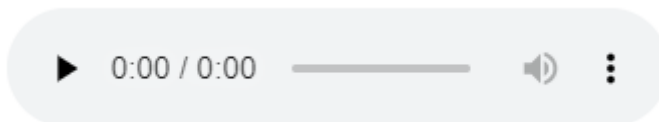

Urszula Dudziak wspomina swoje szkolne lata w Zielonej Górze

Nagrała ponad 50 albumów studyjnych. Współpracowała z artystami, takimi jak Pectus, Voo Voo, Ryszard Rynkowski czy Reni Jusis, a także z zagranicznymi wykonawcami, takimi jak m.in. Bobby McFerrin, Sting czy Flora Purim.

W roku 1973 mieszkała w Nowym Jorku. Po powrocie do Polski często jeździ do Zielonej Góry na mecze żużlowe.

Największy przebój Urszuli Dudziak to "Papaya", w 1975 roku napisali go i nagrali w Nowym Jorku Michał Urbaniak i Urszula Dudziak. Utwór jest znany na całym świecie. Do tej piosenki armia filipińska ćwiczy musztrę.

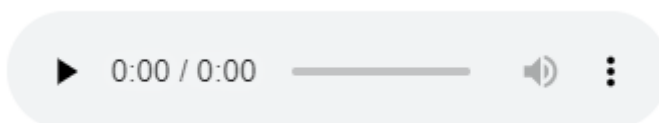
Papaya 1976

<https://www.youtube.com/watch?v=zWSfiVp0vYA>

[Armia filipińska ćwiczy musztrę](#)

Nagrania podczas odsłonięcia muralu

Urszula Dudziak

Prezydent Zielonej Góry Janusz Kubicki

Zdjęcia

Urszula Dudziak (2021)

Odsłonięcie muralu

Źródła

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Urszula_Dudziak

PYTANIA TESTOWE

Urszula Dudziak zdała maturę w ...

- Gubinie
- Zielonej Górze
- Warszawie

Piosenkę "Papaya" Michał Urbaniak i Urszula Dudziak napisali i nagrali w ... roku w Nowym Jorku

- 1970
- 1975
- 1980

Urszula Dudziak nagrała ponad ... albumów studyjnych

- 30
- 40
- 50

10. BACHUSIK INFORMATIKUS EKONOMIKUS

OPIS

Autor: Artur Wochniak

Fundator: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne; ITSerwis; ProAlpha

Pomysłodawcą ufundowania rzeźby był prof. Bogdan Ślusarz – prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze – i stąd imię Ekonomikus. A w roli dwóch kolejnych współfundatorów wystąpiły firmy informatyczne: IT Serwis i Proalpha-Polska - i ponieważ było ich dwóch, więc wypadało oddać im pierwsze imię bachusika – i stąd Informatikus. Kamienica przy ulicy Żeromskiego 3, przy której wejściu zasiadł bachusik, jest siedzibą wszystkich trzech fundatorów.

Bachusik był 25. z kolei, został odsłonięty 17 października 2012 r.

Bachusik siedzi na parapecie salonu Plusa niedaleko Ratusza. Pracuje przy komputerze. Co robi? „Tajemnica!” - odpowiada Informatikus. „Powieм tylko, że piszę programy, a potem je sprzedaję. Widzisz kieliszek? Wygląda jak dzwonek? Jak będziesz zbyt wścibski, to ci przydzwonię”.

Próbowałem go nawet przekonać, żeby dał mi kilka rad, ale Bachusik pilnuje swoich tajemnic. „Jeśli Informatikusowi Ekonomikusowi nie uda się czegoś sprzedać, będzie to koniec Zielonej Góry i świata” - zapisano w kronice miasta. Czy legenda jest prawdziwa? „Nie wiem i wolę nie sprawdzać” - mówi Bachusik. „Powieм tylko, że Skrybikus lubi dramatyzować”.

Równoległe z odsłonięciem Bachusika odbył się wernisaż (to takie trochę bardziej wyszukane słowo na otwarcie) wystawy „Bachusiki przed i po” Artura Wochniaka. Można było na niej obejrzeć wczesne szkice i projekty Bachusików oraz gliniane formy.

Zdjęcia

PYTANIA TESTOWE

Imię Bachusika:

- Informatikus Ekonomikus
- Uzetikus
- Palmix

Fundator Bachusika:

- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, ITSerwis, ProAlpha
- Uniwersytet Zielonogórski
- Miasto Zielona Góra

Wygląd Bachusika:

- Pracuje przy komputerze
- Uczy się z laptopa
- W wolnej ręce trzyma kieliszek

III. DODATKOWE SPRAWDZIANY

1. TEST O ZIELONEJ GÓRZE

Liczba mieszkańców 30 czerwca 2021 r. ... [tys.]

- 131
- 141
- 151

Powierzchnia miasta 1 stycznia 2015 ... km²

- 2281
- 2781
- 3281

Rok nadania praw miejskich przez księcia głogowsko-żagańskiego Henryka IV Wiernego ...

- 1223
- 1323
- 1423

Liczba mieszkańców w 1939 roku ... [tys.] , w tym ok. 350 osób narodowości polskiej

- 21
- 26
- 31

Rok powstania Uniwersytetu Zielonogórskiego ... - połączenie Politechniki i Wyższej Szkoły Pedagogicznej

- 1991
- 1996
- 2001

Liczba winnic w całym regionie lubuskim ..., z których większość została założona po 2001 roku

- 91
- 101
- 111

Patronem Zielonej Góry jest ...

- św. Michał Archanioł
- św. Urban I
- św. Stanisław

Liczba domów w obrębie miasta pod koniec XVIII stulecia ...

- 131
- 181
- 231

Liczba studentów w Zielonej Górze - ponad ... tys.

- 7
- 9
- 11

Procent powierzchni zajmowanej przez tereny zielone

- 50
- 55
- 60

Liczba publicznych szkół podstawowych ..., w tym Szkoła Sportowa z Oddziałami Mistrzostwa

- 25
- 30
- 35

Liczba publicznych szkół ponadpodstawowych ..., w tym 9 liceów ogólnokształcących

- 15
- 20
- 25

Liczba linii autobusowych dziennych ...

- 14
- 24
- 34

Liczba linii autobusowych nocnych ...

- 3
- 5
- 7

Liczba bachusików, które znajdują się w Zielonej Górze od czerwca 2022 roku ...

- 54
- 64
- 74

Rok powstania pierwszej przędzalni wełny ...

- 1816
- 1824
- 1826

Rok powstania pierwszej fabryki win ...

- 1816
- 1824
- 1826

Rok powstania pierwszej fabryki win i szampanów oraz wytwórni koniaków ...

- 1816
- 1824
- 1826

Rok rozpoczęcia budowy brukowanych ulic oraz wymiany drewnianych rur kanalizacyjnych na żelazne ...

- 1813
- 1823
- 1833

Liczba żyjących par srok ... - prawdopodobnie największa na świecie populacja

- 500
- 600
- 700

O Zielonej Górze mówi się, że to stolica ...

- srok
- sikorek
- gołębi

Powiększona (po połączeniu miasta z gminą) Zielona Góra leży nad ...

- Nysą Łużycką
- Bobrem
- Odrą

Czy w Zielonej Górze można studiować medycynę?

- tak, na Uniwersytecie Zielonogórskim
- nie
- tak, na Akademii Medycznej

Czego nie ma Zielona Góra?

- palmiarni
- portu lotniczego
- tramwajów

Czyj pomnik nie znajduje się w Zielonej Górze?

- Kazimierze Wielkiego
- Jana Pawła II
- Ignacego Łukasiewicza

Zielona Góra pod względem sportowym kojarzy się z ...

- żużlem i koszykówką
- pływaniem i żużlem
- żużlem i boksem

Jak nazywa się planetarium w Centrum Nauki Keplera w Zielonej Górze?

- Mars
- Wenus
- Saturn

Największe święto miasta to ...

- Kabaretobranie
- Bachanalia
- Winobranie

Jakiego kierunku nie można studiować na Uniwersytecie Zielonogórskim?

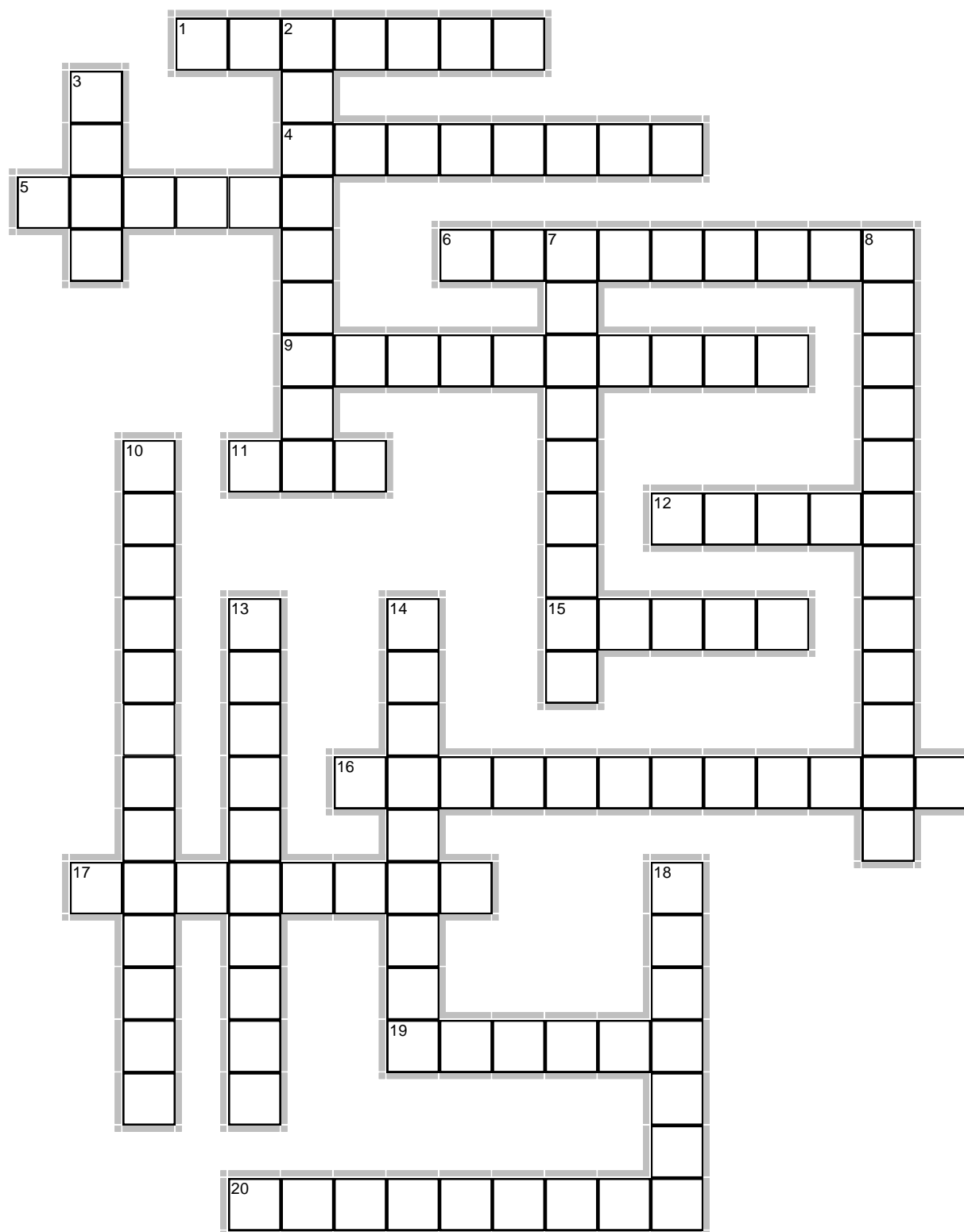
- malarstwa
- jazzu i muzyki estradowej
- weterynarii

W Zielonej Górze znajduje się ...

- siedziba wojewody, marszałka, zarządu województwa i sejmiku woj. lubuskiego
- siedziba marszałka, zarządu województwa i sejmiku województwa lubuskiego
- siedziba wojewody

2. KRZYŻÓWKA OSOBY ZWIĄZANE Z ZIELONĄ GÓRĄ

PLANSZA

EclipseCrossword.com

Hasło główne

Kierunek	→	→	→	→	→	→		↓	→	↓	↓	↓	↓	↓
Hasło	5	9	19	4	12	17		7	1	2	13	10	14	18
Litera	3	4	3	2	3	8		1	2	3	2	4	9	9

OBJAŚNIENIA

Poziamo

---

1. Urszula Bogumiła ... (ur. 22 października 1943 w Straconce) – polska piosenkarka jazzowa, kompozytorka i autorka tekstów[2], pisarka, od 2017 również youtuberka, mieszkała również w Zielonej Górze
4. Piotr ... (ur. 17 maja 1964 w Zielonej Górze) – polski autor i kompozytor piosenek, artysta kabaretowy, prezenter telewizyjny i konferansjer. Członek Akademii Fonograficznej Związku Producentów Audio-Video
5. Artur Henryk ... (ur. 28 czerwca 1962 w Zielonej Górze, zm. 7 lipca 2013 na stoku Gaszerbrum I w Karakorum) – polski taternik, alpinista i himalaista, twórca i szef programu Polski Himalaizm Zimowy 2010–2015
6. Olga Nawoja ... (ur. 29 stycznia 1962 w Sulechowie - powiat zielonogórski) – polska pisarka, eseistka, poetka i autorka scenariuszy, psychoterapeutka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 2018, laureatka The Man Booker International Prize 2018 oraz dwukrotna laureatka Nagrody Literackiej „Nike”
9. Marian ... (ur. 1926 w Zaleszczykach, zm. 1 września 1983 w Zielonej Górze) - malarz, grafik, animator artystyczny związany z Zieloną Górą, prezes Okręgu Związku Polskich Artystów Plastyków
11. Tomasz Rafał ... (ur. 6 marca 1966 w Zielonej Górze) – polski dziennikarz i publicysta, W latach 2010–2012 redaktor naczelny tygodnika „Wprost”, w latach 2012–2022 redaktor naczelny tygodnika „Newsweek Polska”.
12. Krzysztof (ur. 13 czerwca 1982 w Zielonej Górze – polski polityk, w latach 2005–2006 prezes Młodzieży Wszepolskiej, poseł na Sejm V i IX kadencji, współzałożyciel i jeden z liderów Konfederacji Wolność i Niepodległość, kandydat na urząd prezydenta RP w pierwszych i drugich wyborach w 2020
15. Władysław ... (ur. 4 stycznia 1913, zm. 8 lipca 1997) - więzień łagrow, muzealniki, nauczyciel, publicysta, autor kilkudziesięciu książek i monografii regionalnych, Honorowy Prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze
16. Roman ... (ur. 29 sierpnia 1887 w Panigrodzu, zm. 6 maja 1967 w Zielonej Górze) - kompozytor i malarz, pierwszy wicestarosta zielonogórski, twórca hejnału zielonogórskiego, w 1954 roku utworzył orkiestrę symfoniczną w Zielonej Górze i objął nad nią kierownictwo
17. Maryla ... (ur. 8 grudnia 1945 w Zielonej Górze) – polska piosenkarka, gitarzystka i aktorka, była lekkoatletka.
19. Tadeusz (ur. 20 kwietnia 1727 w Zielonej Górze, zm. 8 maja 1793 w Rzymie) - jeden z najwybitniejszych polskich malarzy XVIII wieku, malarz obrazów sakralnych, wyjechał z Zielonej Góry do Włoch i nazywany tam był Taddeo Polacco
20. Kazimierz Antoni (ur. 18 sierpnia 1898 w Gnieźnie zm. 11 lutego 1975 w Poznaniu) – kapłan, kanonik, dziekan, pierwszy polski proboszcz w parafii św. Jadwigi w Zielonej Górze.

Pionowo

---

2. Edward ... (ur. 17 października 1921, zm. 2007) - archeolog, malarz, poeta, wojewódzki konserwator zabytków archeologicznych
3. Zdzisław ... (ur. 4 października 1923, zm. 23 lipca 1985), dziennikarz i redaktor naczelny Gazety Zielonogórskiej i Gazety Lubuskiej w latach 1960-1985
7. Katarzyna Dorota ... (ur. 15 września 1965 w Zielonej Górze) – polska filolog polska, językoznawczyni, wykładowczyni Uniwersytetu Warszawskiego, popularyzatorka kultury języka polskiego; od 1999 członkini Rady Języka Polskiego, od 2019 jej przewodnicząca
8. Małgorzata (ur. 5 maja 1967 w Zielonej Górze) – polska zawodniczka w strzelectwie, specjalistka w strzelaniu z karabinu pneumatycznego i karabinu kulowego z trzech postaw. Brązowa medalistka olimpijska z Barcelony
10. Klemens Klem ... (ur. 4 listopada 1928 w Toruniu, zm. 27 stycznia 1980 w Zielonej Górze) - malarz, grafik, rysownik, pełnił funkcję pierwszego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze i dyrektora Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze.
13. Mirosław ... (ur. 9 stycznia 1966 w Zielonej Górze) – polski historyk, nauczyciel akademicki i polityk, kandydat na urząd Prezydenta RP w 2020 roku
14. Witold ... (ur. 24 lipca 1946 w Poznaniu, zm. 1 lutego 2007 w Zielonej Górze) – współtwórca ergonomii polskiej, dyrektor Centrum Zastosowań Ergonomii w Zielonej Górze
18. Tadeusz Isakowicz-..., pseudonim „Jacek Partyka”, „Jan Kresowiak”, „Książd Robak” (ur. 7 września 1956 w Krakowie) – polski Ormianin, duchowny katolicki obrządków ormiańskiego i łacińskiego, działacz społeczny, wieloletni uczestnik opozycji antykomunistycznej w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, poeta, Honorowy Obywatel Zielonej Góry

IV. POCZĄTEK EKSPLOATACJI ZWROTNE INFORMACJE

Przekazane e-mailem do uczestnika o pseudonimie Konrad

Potwierdzenie rejestracji

 powiadomienia@e-nauka.net
do mnie ▾

Potwierdzenie rejestracji uczestnika: Konrad
Poznaj Zieloną Górę (<https://graedu.pl/zg>)
PIN: 711197

Informacja o rozwiązaniu krzyżówki

 powiadomienia@e-nauka.net
do mnie ▾

Krzyżówka: OSOBY ZWIĄZANE Z ZIELONĄ GÓRĄ
Czas rozwiązywania: 528 sekund
Liczba przelosowań liter haseł: 0
Liczba podpowiedzi: 0
Liczba błędnych lub pustych haseł krzyżówki: 0
Liczba błędnych lub pustych liter hasła głównego: 0
Wskaźnik: 528
Hasło główne: JANUSZ KUBICKI
Komentarz: Prezydent Zielonej Góry
Uwagi i propozycje: Dodać możliwość tłumaczenia objaśnień haseł
Zwrotny adres e-mail: cieciura.marek@gmail.com

WYNIKI

Wyniki osoby o pseudonimie Konrad dostępne są w ramach Rankingu indywidualnego, pod adresem: <https://graedu.pl/zg/ranking>

Ranking indywidualny

Lp.	Pseudonim	Razem punktów	Dane biograficzne	Testy miejsca	Testy dodatkowe	Komunikacja	Krzyżówki	Medal
1.	Konrad (szczegóły)	186	4	42 (5 z 10 miejsc)	90	10	40	

Pseudonim uczestnika: Konrad

Dane biograficzne

Podano wszystkie dane - 4 pkt. (28.09.2022 03:39:48)

Księga gości

Wpis do księgi gości - 5 pkt. (28.09.2022 04:39:33)

Powiadom znajomego

Brak powiadomień znajomego.

Ankieta

Ankieta została wypełniona - 5 pkt. (28.09.2022 04:39:57)

Testy miejsca

Uczestnik w pobliżu miejsca

Legenda lokalizacji:

Uczestnik w oddali od miejsca

Brak lokalizacji lub "przybycie" przez Internet

Pokaż 10 pozycji

Szukaj:

Lp.	Numer	Miejsce	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Sposób przybycia	Lokalizacja	Poprawne odpowiedzi	Podpowiedzi	Wynik
1.	1	Centrum Rekreacyjno Sportowe	28.09.2022 05:29:58	28.09.2022 05:30:58			3	0	9
2.	18	Grób Józefa Antoniego Skrendo	28.09.2022 05:31:28	28.09.2022 05:32:13			3	0	9
3.	23	Grób Jana Jana Kudły	28.09.2022 05:32:51	28.09.2022 05:34:46			3	0	9
4.	33	Pomnik Andrzeja Huszczy	28.09.2022 05:36:03	28.09.2022 05:36:46			3	0	9
5.	42	Konkatedra pw. św. Jadwigi Śląskiej	28.09.2022 05:37:20	28.09.2022 05:38:02			2	0	6

Wyniki krzyżówek

Pokaż 10 pozycji Szukaj:

Lp.	Krzyżówka	Data rozwiązania	Czas rozwiązywania	Liczba haseł	Liczba poprawnych haseł	Liczba błędnych haseł	Liczba błędnych liter w hasle głównym	Liczba podpowiezi	Liczba przelosowań liter	Współczynnik	Wynik
1.	Osoby związane z Zieloną Górą	28.09.2022 05:04:28	528 sekund	20	20	0	0	0	0	528	40

Pozycje od 1 do 1 z 1 łącznie Poprzednia 1 Następna

Nieodwiedzone miejsca [Pokaż](#)

Testy dodatkowe

Pokaż 10 pozycji Szukaj:

Lp.	Nazwa	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Poprawne odpowiedzi	Podpowiezi	Wynik
1.	O Zielonej Górze	28.09.2022 05:10:56	28.09.2022 05:24:20	30	0	90

Pozycje od 1 do 1 z 1 łącznie Poprzednia 1 Następna

Dyplom

Wygenerowany przez kliknięcie medalu podanego w Rankingu indywidualnym, z wykorzystaniem PIN-u otrzymanego po rejestracji.

**DYPLOM UZNANIA
ZA UDZIAŁ W GRZE**

Poznaj Zieloną Górę

Konrad Malinowski

Pseudonim w Grze: **Konrad**

Za odwiedzenie 5 miejsc z 10 dostępnych,
uzyskanie 186 punktów z 240 możliwych
i za zajęcie 1. miejsca wśród 2 uczestników.

Liczba uzyskanych punktów jest podstawą przyznania złotego medalu.

Organizator Gry
Warszawa, 28.09.2022
<https://graedu.pl/zg>

V. WERSJA DOCELOWA

1. WYKAZ MIEJSC

Lp	Opis miejsca	Szlak
1.	Centrum Rekreacyjno-Sportowe	Atrakcje turystyczne
2.	Palmiarnia	
3.	Planetarium	
4.	Ulica Armii Krajowej	Armia Krajowa
5.	Były budynek Urzędu Bezpieczeństwa	
6.	Tablica upamiętniająca Władysława Łaski	
7.	Grób Józefa Kasperowicza	
8.	Grób Antoniego Mikuckiego	
9.	Grób Floriana Porębskiego	
10.	Grób Antoniego Skrendo	
11.	Plac im. mjr. Adama Lazarowicza	Żołnierze Wyklęci
12.	Pomnik ku czci Żołnierzy Wyklętych	
13.	Grób Jana Kudły	
14.	Pomnik Bachusa	Pomniki
15.	Pomnik Dobosza	
16.	Pomnik Andrzeja Huszczy	
17.	Pomnik Janusza Korczaka	
18.	Pomnik Jana Pawła II	
19.	Kościół Najświętszego Zbawiciela	Kościoły
20.	Konkatedra pw. św. Jadwigi Śląskiej	
21.	Muzeum Etnograficzne	Muzea
22.	Muzeum Ziemi Lubuskiej	
23.	Ulica Szarych Szeregów	Harcerze
24.	Harcerskie Centrum Rozwoju	
25.	Grób Wiesława Cieśli	
26.	Tablica upamiętniająca drukarnię Levysohn-ów	Żydzi
27.	Cmentarz Żydowski	
28.	Mural Wydarzenia Zielonogórskie	Murale
29.	Mural Urszuli Dudziak	
30.	Informatikus ekonomikus	Bachusiki
31.	Odpadek	
32.	Palmix	
33.	Rzepikus Rogalikus	
34.	Uzetikus	

2. PUNKTY

Dyscyplina	Liczba punktów
Dane biograficzne	6
Księga gości	10
Ankieta	10
Powiadom znajomego	$2 * 3 = 6$
Testy	318 (34 miejsc)
Dodatkowe testy	90 (1 test)
Krzyżówki	40 (1 krzyżówka)
Suma	480

Odnaka	Procent	Liczba punktów
	75%	360
	50%	240
	25%	120